

KOMMUNAL OG MODERNISERINGSDEPARTEMENTET

INNSPILL TIL DISTRIKTSMELDINGEN - *LEVENDE LOKALSAMFUNN FOR FRAMTIDEN*, Meld. St. 5 (2019-2020).

Suppleringsnotat

Norske Utdanningscentre viser til notat og redegjørelse i forbindelse med høringen i kommunalkomiteen 30. januar. Vi ønsker med dette å gi noen utfyllende kommentarer. Norske Utdanningscentre (NU) er utdanningscentrenes interesseorganisasjon i Norge, og har som overordnet mål å gjøre utdanning tilgjengelig for befolkningen i hele landet.

Norske Utdanningscentre er glade for at meldingen setter sterkt fokus på kompetansebehovene i distriktene, rekruttering og utdanningsmuligheter lokalt. Det er på høy tid at distriktenes kompetansebehov kommer på dagsorden.

Vårt innspill omfatter:

Kapittel 7.0 *Tilgang på kompetanse og arbeidskraft*, spesifikt kapittel **7.2.2 *Større sammenheng mellom tilbud og etterspørsel av etter- og videreutdanning***.

Regionreformen

I følge *Regionreformen* skal de nye regionene ha et større strategisk ansvar for den regionale kompetansepolicyen gjennom kartlegging av behov, samkjøring og koordinering av kompetansetiltak i sine regioner.

De første utdanningscentrene ble etablert for vel 20 år siden. I hovedsak var det kommuner og lokalt næringsliv som tok initiativ til etableringen. For å tilby tilrettelagte og kvalitative tilbud, faglig og økonomisk, har nettverket jobbet nasjonalt, dvs. på tvers av kommune- og fylkesgrenser, noe som har bidratt til felles nasjonale tilbud som kan følges på ethvert utdanningscenter i hele landet. NU anbefaler at denne måten å jobbe på kan fortsette, både for å ivareta det viktige samarbeidet mellom næringsliv og utdanningscenter, og for å spare ressurser ved at hele landet kan få tilgang til samme utdanningstilbud.

Kompetansepiloter

I kapittel 7.2.2. omtales kompetansepiloter, et prosjekt som skal gjennomføres over en 3-års periode. Utdanningscentrene er godt kjent i de fleste fylkene og fyller de kravene som etterspørres i meldingen som bl.a. kartlegging, koordinering og samkjøring av tiltak lokalt/regionalt. Sammen med det å utvikle og levere tilbud er nettopp dette utdanningscentrene sin kjernekompetanse. Ingen andre spiller den rollen på samme måte. Sentrene fyller også mange andre funksjoner i sine lokalsamfunn, som karriereveiledning, assistanse og hjelp til godkjenning av tidligere og utenlandsk utdanning, veiledning og oppfølging av studentene, søknadsprosesser, og ikke minst tilgang til fysiske studie- og

møteplasser, i og utenfor ordinære studieaktiviteter gjennom hele året, jfr. link til vår brosjyre. NU mener derfor at utdanningssentrene har nødvendig kompetanse og erfaringsgrunnlag til å fylle rollen som kompetansepilot.

Finansiering av utdanningssentrene

Sentrene har vært finansiert gjennom støtte fra kommunene, lokalt/regionalt næringsliv, studentbetaling, utleie, etc, men har i stor grad vært fullfinansiert av ulike prosjekter. I mangel av en forutsigbar økonomi, har sentrene brukt mye tid og ressurser til prosjektsøknader for å finansiere driften av sentrene. Det er sterkt ønskelig med :

1) En basisfinansiering av utdanningssentrene som minimum dekker 1 fast stilling i tråd med kriteriene for organisering og kvalitetssikring av sentrene.

Det vil gi utdanningssentrene forutsigbarhet og like muligheter til å jobbe med kompetanseutvikling i sin region, bidra til aktivitet og drift av sentrene.

2) Kompetanse Norge får forvaltningen av en slik basisfinansiering. Kompetanse Norge har hatt og har pr. i dag et omfattende ansvar for voksnes læring i utformingen av vår kompetanse-politikk (jfr. livslang læring) og som forvalter av tilskuddsordninger og programmer for voksnes læring.

3) Ordningen kan være søknadsbasert med godkjenning av sentrene etter gitte kriterier. som fast stilling, utstyr, undervisningslokaler, etc, og en tilskuddsperiode på 3 år (jfr. forutsigbarhet). En slik ordning vil sikre likebehandling av alle utdanningssentrene i landet og dermed gi like muligheter til å drive kompetanseutvikling lokalt/regionalt. Dersom basisfinansiering av utdanningssentrene blir kanalisert gjennom de nye regionene, vil det være viktig å øremerke midlene til formålet ut fra de samme kriterier som skissert for Kompetanse Norge.

Organisering av utdanningssentrene

Vår erfaring tilsier at utdanningssentrene bør ha

1) Et visst befolkningsgrunnlag for å sikre god aktivitet og drift med en forsvarlig økonomi, dvs. minimum 10 000 innbyggere. For mindre kommuner kan det være fornuftig å gå sammen og etablere et

2) Regionalt utdanningscenter, evt. etablere utdanningscenter i eksisterende "delregion", noe som også er gjort og gjøres pr. i dag. For kommuner med store avstander eller øykommuner, kan det tilrettelegges bedre ved å etablere mindre noder (studioer) i kommunen(e). Kostnadene til utstyr er pr. i dag ganske rimelige og tjenes raskt inn ved redusert bruk av ressurser som reiseutgifter, vikarbehov, etc. Nodene kan i tillegg benyttes utenom ordinær undervisning som lokalt møtested for gruppearbeid, lesepass, osv.

Vi anbefaler videre at det vurderes mulige

3) Samlokaliseringer eller sammenslåinger av andre lokale/delregionale aktører som eks. etablerte karrieresentre (jfr. Oppland fylke), lokale /regionale tilbydere av kurs og utdanninger, kunnskapsparker, næringshager, etc. Det vil skape synergier med økt samarbeid og utvikling og et robust kompetansemiljø som vil styrke arbeidet med utvikling av kompetanse og rekruttering av arbeidskraft i distriktene.

Tilgjengelige og permanente tilbud

Nettverket av utdanningscentre har satset på samarbeid og felles løsninger for å dekke kompetansebehov som ikke kunne løses lokalt eller regionalt. Ved å ta i bruk moderne teknologi som distribusjonskanal for utdanningene, har utdanningscentrene fra nord til sør i landet deltatt med sine studenter på de samme utdanningstilbudene, med andre ord praktisk og kostnadseffektivt.

En av de største utfordringene har vært å få utdanningstilbydere, og kanskje spesielt UH-sektoren, til å levere fleksible utdanningstilbud til nettverket. Senere års strukturendringer i UH-sektoren har gjort det enda vanskeligere, og har ytterligere aktualisert utdanningscentrenes rolle som megler, motor og møteplass.

Befolkningen i distriktene har de samme behovene for å kunne planlegge sine utdanningsløp i forhold til arbeidssituasjon, livssituasjon, økonomi, etc, som de som bor nær et campus. Med bakgrunn i disse forholdene har vi skissert og anbefalt en modell for organisering av fleksible utdanningstilbud, *Utdanning Norge*, jfr. <https://norskeutdanningscentre.no/wp-content/uploads/2020/01/UTDANNING-NORGE-2020.pdf>

Modellen er basert på at:

- a) Utdanningscentrene foretar en kartlegging av behov lokalt/regionalt
- b) Et samarbeidsorgan koordinerer behovene og innhenter tilbud fra ulike utdanningsleverandører
- c) Utdanningstilbudene distribueres tilbake til utdanningscentrene vha teknologi. UH-institusjonen er alltid faglig ansvarlig, og utdanningene følger vanlige krav til kvalitet.
- d) Utdanningscentrene rekrutterer studenter/deltakere, studentene møter på sitt nærmeste lokale/ regionale senter og blir en del av et "virtuelt klasserom"/et kull med studenter fra hele landet med felles undervisning, forelesninger, gruppearbeid og andre studieaktiviteter.

Modellen gir:

- 1) Alle tilbydere på ulike nivåer tilgang til å levere tilbud, fra formelle/uformelle kurs til høyere utdanning.

- 2) Tilgjengelig og permanent tilgang til utdanning, via en modell som Utdanning Norge, vil i motsetning til ad-hoc løsninger med mange deltakere en gang pr 5-10. år, gi mindre antall studenter pr. kull/ senter / år. Mindre kull som uteksamineres pr. år fra eks. en grunnutdanning, vil redusere presset på praksisplasser i kommunene/ regionen, sikre arbeidsplassene og jevn tilgang til kompetent arbeidskraft.
- 3) En slik tilnærming vil også bidra til opprettholdelse og økt fokus på veiledningsfunksjoner, kvalitetssikring, fagkompetanse på ulike fagområder, osv. både i den enkelte bedrift og kommune.
- 4) Tilgang til relevante og permanente utdanningstilbud, vil sikre at også små kommuner kan få dekket sine kompetansebehov og gi muligheter til opprettholdelse og videreutvikling av kompetanse.
- 5) Aktive utdanningscentre er attraktive for kommuner og næringsliv i rekruttering av arbeidskraft, for etter- og videreutdanning og for å opprettholde og videreutvikle kompetanse i et livslangt læringsperspektiv.

I 2014-2015 hadde vi 53 aktive utdanningscentre, et antall som er redusert til 34 aktive sentre i 2019, og årsakene er som nevnt ovenfor, manglende forutsigbar økonomi og mangel på fleksible utdanningstilbud.

Vi håper derfor våre myndigheter og politikere ser potensialet i utdanningscentrene, og vil bidra til foreslått basisfinansiering og realisering av vår modell *Utdanning Norge*, men - det haster.

Linker:

1. <https://norskeutdanningscentre.no/>
2. https://norskeutdanningscentre.no/wp-content/uploads/2019/05/2019-02-06_NorUtdSentre_brosjyre_6sider-A4-Brettet-Ligg-2-1.pdf
3. <https://norskeutdanningscentre.no/wp-content/uploads/2020/01/UTDANNING-NORGE-2020.pdf>
4. https://www.visbrosjyre.no/Norske_Utdanningscentre/WebView/

Vennlig hilsen

NORSKE UTDANNINGSSENTRE

May Tove Dalbakk	Torhild Slåtto	Stein Rune Fjærvoll	Gerd Wibeche Pettersen
Styreleder	Styrerepresentant	Styrerepresentant	Konsulent – daglig drift